

Sygn. akt VII Pa 9/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Renata Gąsior

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 kwietnia 2023 r. w W.

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Aresztu Śledczego w W. – (...)

przeciwko P. K.

o zwrot pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 grudnia 2022 r. sygn. akt VI P 45/21

1. oddala apelację,
2. zasądza od powoda Skarbu Państwa - Aresztu Śledczego w W. – (...) na rzecz pozwanego P. K. kwotę 2.700,00 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sędzia SO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2022 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VI P 45/21 z powództwa Skarbu Państwa – Areszt Śledczy w W.-(...) przeciwko pozwanemu P. K. o zwrot pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego oddalił powództwo oraz zasądził od powoda Skarbu Państwa – Areszt Śledczy w W.-(...) na rzecz pozwanego P. K. kwotę 4.050,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił, że pozwany był funkcjonariuszem Służby Więziennej. Został przyjęty do służby z dniem 6 lipca 2009 roku.

Decyzją z dnia 24 lipca 2014 roku, nr (...) (...) została pozwanemu przyznana przez Dyrektora Aresztu Śledczego w W.-(...) pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w wysokości 51.612,50 zł.

Rozkazem personalnym z dnia 31 sierpnia 2017 roku z dniem 31 sierpnia 2017 roku Dyrektor Aresztu Śledczego w W.-(...) stwierdził wygaśnięcie stosunku służbowego pozwanego w związku nieobecnością w służbie przez okres powyżej 3 miesięcy z powodu tymczasowego aresztowania.

Decyzją z dnia 14 września 2017 roku nr (...) Dyrektora Aresztu Śledczego w W.-(...) zobowiązano P. K. do zwrotu pobranego świadczenia z tytułu przyznania funkcjonariuszowi Służby Więziennej pomocy finansowej na uzyskanie

lokalu mieszkalnego od dnia wypłacenia na konto wnioskodawcy całości przyznanej pomocy finansowej do dnia, gdy nastąpił obowiązek zwrotu, kwota należności określona zaś została na 53.810,35 zł.

Powód wzywał następnie pozwanego do zapłaty ww. kwoty pismem z dnia 11 czerwca 2018 roku.

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2020 roku Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na skutek odwołania P. K. od decyzji Dyrektora Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W. z dnia 15 marca 2018 roku, (...) (...) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się P. K. prawo do renty inwalidzkiej II grupy od 1 stycznia 2018 roku do maja 2020 roku, bez związku ze służbą, w pozostałym zaś zakresie odwołanie oddalił i zasądził na rzecz odwołującego się zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

W wykonaniu ww. wyroku Dyrektor Biura Emerytalnego Służby Więziennej wydał następnie decyzję z dnia 15 października 2020 roku, nr BE.173. (...). (...) w której przyznał pozwanemu świadczenie o którym mowa w akapicie poprzedzającym.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie faktów przyznanych (bezsportnych) oraz powołanych dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony co ich wiarygodności. Dowód z przesłuchania stron nie był przydatny dla rozstrzygnięcia, nie wykazał bowiem żadnych nowych nieznanych wcześniej faktów istotnych dla sprawy.

Sąd I instancji zważył, że powództwo jako nieuzasadnione nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 186 ust. 1 Ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, tekst jedn. Dz.U. 2022 poz. 2470, dalej: U.o.s.w. pomoc finansowa podlega zwrotowi w przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby przed upływem 15 lat służby w Służbie Więziennej, z wyjątkiem funkcjonariusza, który przed upływem tego okresu nabył prawo do renty inwalidzkiej Służby Więziennej.

Sąd I instancji wskazał, że w sprawie niniejszej nie było sporu co do tego, że zaistniała pozytywna przesłanka zwrotu uzyskanej przez pozwanego pomocy finansowej, tj. pozwany został zwolniony ze służby przed upływem 15 lat służby w Służbie Więziennej. Spór koncentrował się natomiast wokół kwestii, czy zaistniała przesłanka negatywna, tj., że pozwany nabył prawo do renty inwalidzkiej Służby Więziennej.

Zgodnie z art. 19 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, tekst jedn. Dz.U. 2022 poz. 1626 ze zm., dalej: U.z.e.f. renta inwalidzka przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który stał się inwalidą wskutek stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu: 1) w czasie pełnienia służby albo 2) w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie; 3) w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby. Stosownie zaś do art. 20 ust. 1 i 2 tej samej ustawy ustala się trzy grupy inwalidztwa funkcjonariuszy całkowicie niezdolnych do służby: 1) I grupę - obejmującą całkowicie niezdolnych do pracy; 2) II grupę - obejmującą częściowo niezdolnych do pracy; 3) III grupę - obejmującą zdolnych do pracy (ust. 1); W zależności od przyczyny powstania inwalidztwa pozostaje ono w związku lub nie pozostaje w związku ze służbą (ust. 2).

Sąd Rejonowy wskazał, że w realiach niniejszej sprawy kwestionowanie przez powoda, że nie zaistniała przesłanka negatywna zwrotu pomocy finansowej było całkowicie pozbawione podstaw. Po pierwsze nie ma znaczenia, że pozwanemu renta ta została przyznana okresowo. Z przepisu art. 186 ust. 1 U.o.s.w. nie wynika, aby taka renta nie mogła być brana pod uwagę. Strona powodowa wyciąga więc z przepisu coś, czego tam nie ma. *Lege non distinguente* skoro mowa jest ogólnie o rencie inwalidzkiej Służby Więziennej, to w zakres wchodzi tu wszystko to, co jest rentą

inwalidzką służby więziennej i nie jest rzeczą powoda jakiegokolwiek rozróżnianie. Przepis nie mówi również nic o tym, że funkcjonariusz musi być zwolniony ze służby z uwagi na stan zdrowia – może być z niej zwolniony z dowolnego przewidzianego prawem powodu. Po raz kolejny strona powodowa powoływała się na rozróżnienie, które w żaden sposób z treści przepisu nie wynika. Art. 186 ust. 1 U.s.w. stanowi jedynie generalną regułę, że pomoc finansowa podlega zwrotowi w przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby przed upływem 15 lat służby w Służbie Więziennej, odniesienie zaś do funkcjonariusza, który przed upływem tego okresu nabył prawo do renty inwalidzkiej Służby Więziennej stanowi o wyjątku, przesłance negatywnej zwrotu. Brak jest powiązania pomiędzy wspomnianym wyjątkiem a przyczyną zwolnienia ze służby.

Sąd Rejonowy wskazał, że to zaś, że powodowi została taka renta przyznana jest niewątpliwe i wynika z przedłożonych do akt wyroku Sądu Okręgowego oraz wykonującej ten wyrok decyzji. Fakt, że renta została przyznana bez związku ze służbą nie ma znaczenia, gdyż inwalidztwo takie nie musi pozostawać w związku ze służbą co wynika wyraźnie z przepisu art. 20 ust. 2 Ustawy - W zależności od przyczyny powstania inwalidztwa pozostaje ono w związku lub nie pozostaje w związku ze służbą. Innymi słowy mówiąc, brak związku inwalidztwa ze służbą nie sprawia, że nie mamy do czynienia z rentą inwalidzką służby więziennej.

Dalej Sąd Rejonowy zważył, że w sprawie nie była źródłem zobowiązania pozwanego decyzja administracyjna w rozumieniu przepisów postępowania administracyjnego, a jedynie tzw. decyzja pisemna. Przepis art. 220 Ustawy wskazuje, że spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy w sprawach nie wymienionych w art. 218 ust. 1 i art. 219 ust. 1 i 2 rozpatruje sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy. Jak wskazuje się orzecznictwie NSA przepis art. 192 ustawy o Służbie Więziennej, w odniesieniu do rozstrzygnięć podejmowanych przez odpowiednie organy w sprawach realizacji uprawnień funkcjonariuszy wynikających z Rozdziału 18, używa określenia „decyzja”. Tak samo, a więc jako „decyzja”, określana jest forma działania organu wobec wniosku o przyznanie pomocy, w przepisie § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie przyznawania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego funkcjonariuszowi Służby Więziennej (Dz. U. Nr 147, poz.986), wydanego z upoważnienia zawartego w art. 185 ust. 3 ustawy o Służbie Więziennej. Jak jednak wynika z unormowań art. 218 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 220 ustawy o służbie Więziennej, nie są to decyzje w rozumieniu art. 104 § 1 K.p.a. Do postępowań w tych sprawach nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Nie przysługuje od nich odwołanie do organu wyższego stopnia. Nie ma podstaw prawnych do prowadzenia w tych sprawach postępowania odwoławczego i podejmowania w ramach tego postępowania decyzji. Tego rodzaju decyzja jest uzewnętrznieniem, w formie pisemnej (art. 217 ust. 1), stanowiska przełożonego wobec roszczenia cywilnego funkcjonariusza, wynikającego ze stosunku służbowego. Uwzględnienie wniosku i przyznanie pomocy finansowej w formie decyzji umożliwia wypłatę pomocy finansowej (3 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia). Odmowa przyznania pomocy finansowej w całości lub w części wskazuje na zaistnienie między funkcjonariuszem i przełożonym sporu, który rozpatruje sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy (art. 220 ustawy o Służbie Więziennej) (NSA w postanowieniu z dnia 8.12.2011 r., Sygn. akt I OSK 928/11, por. także postanowienie z dnia 16.12.2011 r. (Sygn. aktl OSK 2053/11) z dnia 21.12.2011 r (Sygn. aktl OSK 1000/ 11), z dnia 21.12. 2011 r (Sygn. akt I OSK 2053/11).

Wbrew twierdzeniom powoda, zobowiązanie do zwrotu pomocy finansowej nie nastąpiło, zatem na mocy ostatecznej decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego w W.-(...) a jedynie na podstawie uzewnętrznienia w formie pisemnej stanowiska przełożonego i tylko w tym sensie można było tu mówić o „decyzji”.

Sąd Rejonowy wskazał, że wobec bezzasadności powództwa i brakiem wiarygodności po stronie powoda z tytułu zwrotu pomocy finansowej bezprzedmiotowy był zarzut potrącenia zgłoszony przez pozwanego.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Zasądzona kwota wynika zaś z § 9 ust. 1 pkt 2) w zw. z § 2 pkt 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. 2015 poz. 1800 ze zm.

(wyrok z dnia 7 grudnia 2022 r. – k. 192, uzasadnienie – k. 196-200 a.s.).

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł powód Skarb Państwa - Areszt Śledczy w W.-(...), zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) naruszenie prawa procesowego tj. art. 316 kpc. w zw. z art. 327(1) § 1 pkt 2 w zw. z art. 220 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej w zw. z art. 459 kpc poprzez niezbadanie nieuwzględnienie przez sąd I instancji okoliczności, że na datę wydania decyzji zobowiązującej pozwanego do zwrotu pomocy finansowej, negatywna przesłanka znosząca obowiązek jej zwrotu, tj. nabycie przez powoda prawa do renty inwalidzkiej jeszcze nie wystąpiła, co wskazuje na to, że Sąd I instancji w ogóle nie wziął tej okoliczności pod uwagę i uznał, że wiążący w sprawie jest stan faktyczny z dnia wyrokowania pominał ją bez odnotowania tegoż w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 grudnia 2022 r., co w efekcie miało wpływ na zastosowanie art. 186 ust. 1 Ustawy o Służbie Więziennej i stanowiąc o nierozpoznaniu przez sąd istoty sprawy;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 186 ust. 1 Ustawy o Służbie Więziennej poprzez niezasadne przyjęcie, iż w ustalonym stanie faktycznym zaszły podstawy do uznania, że pozwany nie jest zobowiązany do zwrotu pomocy finansowej, jako że w sprawie wystąpiła negatywna przesłanka jej zwrotu tj. nabycie prawa do renty inwalidzkiej tj. nabycie prawa do renty inwalidzkiej czasowej, mimo ziszczenia się uprzednio przesłanki pozytywnej tj. rozwiązania stosunku służbowego przed upływem 15 lat od dnia jego nawiązania, wobec przyjęcia przez Sąd I instancji nieprawidłowego zastosowania reguły, iż wyjątki od zasady należy interpretować zawężająco, co w efekcie doprowadziło do błędnej konkluzji, że przesłanka negatywna określona w art. 186 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej występuje niezależnie od tego, czy był funkcjonariusz Służby Więziennej nabył prawo do renty inwalidzkiej czasowej lub stałej, a także z pominięciem momentu, w którym ona powstaje.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał, że obowiązkiem Sądu I instancji było ustalenie, czy na dzień powstania wierzytelności, niezależnie od tego, czy wierzytelność ta wynikała z ustawy, decyzji czy wyrażenia pisemnej woli organu istniała przesłanka określona w art. 186 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej uwalniająca pozwanego od obowiązku zwrotu pomocy finansowej. Po stronie powoda zaś powstał obowiązek wyegzekwowania sumy pieniężnej, która obecnie stanowi wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji. Powód zauważył, że w orzecznictwie uznaje się, że już sam fakt rozwiązania stosunku służbowego przed upływem 15 lat od jego nawiązania oznacza dla byłego funkcjonariusza Służby Więziennej obowiązek zwrotu pomocy finansowej. Niezależnie od powyższego rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie przyznawania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego funkcjonariuszowi Służby Więziennej wymaga wydania decyzji. Powód zaznaczył, że na dzień wydania obu decyzji przez Dyrektora Aresztu Śledczego w W.-(...) powód nie legitymował się prawem do renty inwalidzkiej. Zdaniem powoda, pozwany nie musiałby zwrócić uzyskanej pomocy tylko wówczas, gdy uzyskałby prawo do renty inwalidzkiej Służby Więziennej z mocą wsteczną aż do dnia, w których wydana została decyzja w zakresie zwrotu pomocy oraz ponadto wtedy, jeśli uzyskane prawo do renty miało charakter stały, a nie czasowy. Koniunkcję tych dwóch przesłanek powód wywodzi z bliżej nieokreślonej zasady bezwzględnego egzekwowania należności przysługujących Skarbowi Państwa mającej swoją źródło w Ustawie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. W ocenie powoda, zwolnienie z obowiązku zwrotu wypłaconej pomocy finansowej dotyczy tylko takiego prawa do renty, które ma charakter stały.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 53.810,35 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od dnia 1 marca 2018 r. do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto, skarżący wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem odwoławczym (apelacja z dnia 13 lutego 2023 r. – k. 203-205 a.s.).

W odpowiedzi na apelację pozwany P. K. wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa prawnego przed sądem II instancji według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska, pozwany wskazał, że nie sposób z art. 186 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej wywieść jak czyni to strona powodowa, że tylko legitymowanie się uprawnieniem do renty inwalidzkiej „w dacie powstania obowiązku zwrotu”, a więc konkretniej dacie dziennej, w realiach niniejszej sprawy w dniu 31 sierpnia 2017 r., tj. w dniu wydania rozkazu personalnego, mocą którego stwierdzono wygaśnięcie stosunku służbowego pozwanego – wszak przepis art. 186 wskazuje wprost że „pomoc ulega zwrotowi w przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby” i wynika wprost z przepisu, a tym samym bez znaczenia pozostaje okoliczność wydania z dniem 14 września 2017 r. „decyzji” przez Dyrektora Aresztu Śledczego wobec pozwanego) uchylałoby obowiązek zwrotu pomocy finansowej przez funkcjonariusza. W ocenie pozwanego, wykładania ww. przepisu zaproponowana przez powoda nie może się ostać, jeśli zważyć na treść art. 19 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Staży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Powód podniósł, że zgodnie z treścią art. 219 ust. 3 ustawy o służbie więziennej, rozkaz personalny jest wykonalny z dniem w nim określonym, zaś odwołanie od rozkazu nie przysługuje – nie istnieje zatem żadna procedura instancyjna umożliwiająca weryfikację tegoż aktu. W tych uwarunkowaniach prawnych, wyjątek o którym mowa w art. 186 ustawy o s.w., przy przyjęciu wykładni zaproponowanej przez powoda, utraciłby swój charakter gwarancyjny (odpowiedź na apelację z dnia 17 marca 2023 r. – k. 212-213 a.s.).

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja powoda jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd II instancji podziela w całości dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne, które znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym oraz rozważania prawne wskazujące na bezzasadność apelacji powoda. Zgłoszone w apelacji zarzuty skarżącego nie zasługują na uwzględnienie.

Na wstępie przytoczyć należy przepis regulujący obowiązek zwrotu przez funkcjonariusza otrzymanej pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Zgodnie z art. 186 ust. 1 Ustawy o Służbie Więziennej pomoc finansowa podlega zwrotowi w przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby przed upływem 15 lat służby w Służbie Więziennej, z wyjątkiem funkcjonariusza, który przed upływem tego okresu nabył prawo do renty inwalidzkiej Służby Więziennej. Z treści przepisu wynika, że obowiązek zwrotu pomocy finansowej aktualizuje się w przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby przed upływem 15 lat służby. Przesłanką negatywną zwalniającą z tego obowiązku mimo zwolnienia ze służby przed upłynięciem tego okresu jest jednak nabycie prawa do renty inwalidzkiej Służby Więziennej.

Zdaniem Sądu II instancji nie znajduje uzasadnienia podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 316 k.p.c. w zw. z art. 327⁽¹⁾ § 1 pkt 2 w zw. z art. 220 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej w zw. z art. 459 k.p.c. które mogło mieć wpływ na wynik sprawy polegające na niezbadaniu i nieuwzględnieniu przez Sąd I instancji okoliczności, że na datę wydania decyzji zobowiązującej pozwanego do zwrotu pomocy finansowej negatywna przesłanka znosząca obowiązek jej zwrotu jeszcze nie nastąpiła. Nie ma racji skarżący podnosząc, że zasada określona w art. 316 k.p.c. w niniejszej sprawie powinna ulec ograniczeniu i nie ma zastosowania reguła, że po zamknięciu rozprawy Sąd wydaje wyrok biorąc pod uwagę stan rzeczy z chwili jej zamknięcia. W ślad za Sądem I instancji wskazać należy, że w niniejszej sprawie nie była źródłem zobowiązania pozwanego decyzja administracyjna w rozumieniu przepisów administracyjnego, a jedynie tzw. decyzja pisemna. Nie zasługuje zatem na aprobatę argumentacja powoda, jakoby decydujące dla sprawy miałyby być, czy w chwili wydania decyzji z dnia 14 września 2017 roku nr (...) Dyrektora Aresztu Śledczego w W.-(...) przesłanka nabycia prawa do renty inwalidzkiej Służby Więziennej uległa materializacji. Przepis stanowi bowiem o 15 latach od rozpoczęcia służby w Służbie Więziennej, w ramach których były funkcjonariusz powinien nabyć prawo do świadczenia. Wbrew argumentacji powoda, z chwilą wydania rzeczony decyzji nie nastąpiło powstanie wierzytelności, lecz jedynie spór co do niej. Z racji tego, że wyrokiem z dnia 10 lipca 2020 roku Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na skutek odwołania pozwanego od decyzji

Dyrektora Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W. z dnia 15 marca 2018 roku, przyznał pozwanemu prawo do renty inwalidzkiej, zmaterializowała się negatywna przesłanka co do obowiązku zwrotu uzyskanej pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. W ten sposób niemożliwe stało się dochodzenie od pozwanego zwrotu uzyskanej pomocy. Słusznie Sąd I instancji uznał, że wiążący w sprawie jest stan faktyczny z dnia wyrokowania.

W ocenie Sądu II instancji, nie zasługiwał na uwzględnienie także zarzut skarżącego dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji art. 186 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej. Powód wskazał bowiem, powtarzając w pewnym stopniu argumenty odnoszące się do pierwszego zarzutu, że pozwany nie musiałby zwrócić uzyskanej pomocy tylko wówczas, gdy uzyskałby prawo do renty inwalidzkiej Służby Więziennej z mocą wsteczną aż do dnia, w których wydana została decyzja w zakresie zwrotu pomocy oraz ponadto wtedy, jeśli uzyskane prawo do renty miało charakter stały, a nie czasowy. Koniunkcję tych dwóch przesłanek powód wywodzi z bliżej nieokreślonej zasady bezwzględnego egzekwowania należności przysługujących Skarbowi Państwa mającej swoją źródło w Ustawie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Warto jednakże nadmienić, że obowiązek zachowania dyscypliny finansów publicznych nie może prowadzić do rozumowania sprzecznego z literalną treścią przepisów prawa. Tym bardziej, że stosowany przepis – art. 186 Ustawy o Służbie Więziennej ma charakter gwarancyjny dla funkcjonariusza. Nie może tu zatem dochodzić do wyinterpretowania nieistniejących, dodatkowych przesłanek co do uzyskania świadczeń lub braku obowiązku ich zwrotu, co powód czyni w apelacji.

Niesłuszny jest także wywód powoda stanowiący, że argumentacja Sądu I instancji narusza zasadę exceptiones non sunt extendendae. Przepis art. 186 ust. 1 Ustawy o Służbie Więziennej rzeczywiście kreuje wyjątek od zasady, tj. brak obowiązku zwrotu pomocy uzyskanej przez funkcjonariusza na cele mieszkaniowe, mimo że został on zwolniony ze służby przed upływem 15 lat służby, ale w tym czasie uzyskał prawo do renty inwalidzkiej Służby Więziennej. Wskazać należy, że gdyby wolą ustawodawcy wyjątek dotyczył renty inwalidzkiej przyznanej na stałe to zostałoby to wyartykułowane w treści przepisu. Prawidłowo Sąd Rejonowy uznał, że nie ma znaczenia, że pozwanemu renta ta została przyznana okresowo, bowiem z przepisu art. 186 ust. 1 U.s.w. nie wynika, aby taka renta nie mogła być brana pod uwagę.

Konkludując przeprowadzone rozważania, Sąd Okręgowy nie podzielił podniesionych w apelacji zarzutów i nie stwierdził wskazanych w niej naruszeń przepisów prawa oraz nieprawidłowości w zakresie poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń bądź subsumpcji przepisów. Podniesione przez stronę powodową zarzuty okazały się niezasadne i nie mogły skutkować ani zmianą zaskarżonego orzeczenia, ani jego uchyleniem. Wobec tego, na podstawie art. 385 k.p.c., apelacja powoda jako bezzasadna i stanowiąca jedynie polemikę z prawidłowym i zgodnym z prawem rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego, podlegała oddaleniu.

O kosztach zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od powoda Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w W.-(...) na rzecz pozwanego P. K. kwotę 2.700 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Ich wysokość została ustalona na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 265).

Sędzia SO Renata Gąsior